

села, призупинити вплив якої із сільської місцевості вкрай необхідно вкрай необхідно аграрного виробництва новими кадрами.

За умов докорінної перебудови в усіх сферах людської діяльності, становлення ринкових методів господарювання суттєво змінюється характер управління трудовими ресурсами. Зростають вимоги до якості робочої сили, її професійної придатності, здоров'я, соціально-психологічного клімату в колективі. Встановлення необхідної рівноваги між цими факторами — процес тривалий, тому досягнення оптимального використання трудових ресурсів завжди було і залишається одним із найактуальніших питань організації сільськогосподарського виробництва.

Література

1. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці: Навчальний посібник. – К.: Знання – Прес, 2002. – 313с.
2. Кодекс законів про працю України редакція від 16.02.2010 // Електронний ресурс <http://zakon.rada.gov.ua>
3. <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Личук Л.І. Трудові ресурси сільських територій та особливості їх використання у суспільному виробництві / Л.І. Личук // Інноваційна економіка — 2009. — №3. — С. 38-42.
5. Лавриненко С. І. Сучасний стан та перспективи розвитку трудових ресурсів України / С. І. Лавриненко // Стратегічні пріоритети — 2009. — №1. — С.115-127.

СУТНІСТЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ В ПІДПРИЄМСТВАХ АПК.

Гончарук А.В.

Науковий керівник: Фішук Н. Ю., к.е.н., доцент

Анотація. У статті розглянуто сутність поняття конкурентоспроможності продукції. Обґрунтовано основні складові конкурентоспроможності. Запропоновано шляхи підвищення рівня конкурентоспроможності продукції в аграрному секторі.

Постановка проблеми. Розвиток економіки України супроводжується збільшенням кількості суб'єктів підприємницької діяльності, розширенням присутності на вітчизняних ринках продукції зарубіжних виробників. Спостерігається посилення конкуренції на найрізноманітніших ринкових сегментах. Це зумовлює необхідність дослідження конкурентних відносин, особливостей прояву в окремих народногосподарських секторах і галузях. Одна з найважливіших задач розвитку підприємства і країни в цілому, нерозривно пов'язана з ефективністю виробництва, забезпечення випуску необхідної кількості сучасних виробів та покращення якості, досягнення конкурентоспроможності продукції на ринку

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції присвячено чимало праць вітчизняних учених-економістів -П.Т. Саблука, В.О. Месель-Василока, Н.М.Давиденко, О. М. Шпичака, О.В. Копистка, М.Ф. Кропивко, Д.Г. Черевко та багатьох інших учених. Однак ряд проблем щодо конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, що склалися на ринку, потребують розв'язання, що є важливим завданням на сучасному етапі досліджень.

Метою даної статті є концептуальне опрацювання проблематики конкурентоспроможності продукції з урахуванням світогосподарських змін та аналіз шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції.

Виклад основного матеріалу. На основі вивчення літературних джерел і власних досліджень, ми дійшли до висновку, що конкурентоспроможність - це властивість об'єкта, яка характеризує ступінь задоволення конкретної потреби порівняно з кращими аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку. Тобто, за визначенням О.В. Копистка, це здатність товару витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними товарами в умовах конкретного ринку в певний проміжок часу [3].

За іншим визначенням, конкурентоспроможність товару — це сукупність його властивостей, що відображає міру задоволення конкретних потреб і здатність привертати увагу споживачів з-поміж інших груп аналогічних товарів, які пропонуються на ринку підприємствами-конкурентами [1].

Основними показниками, що характеризують рівень конкурентоспроможності продукції, є її якість, собівартість і ціна реалізації готових виробів.

Якісні показники продукції, як складові її конкурентоспроможності забезпечують товаровиробнику переваги в конкурентній боротьбі та є головним критерієм для покупця. Особливо важливого значення це набуває у зв'язку з розширенням сфери впровадження нових енергозберігаючих технологій виробництва сільськогосподарської продукції. За допомогою якості продукції можна визначити взаємозв'язок між виробниками й переробними підприємствами, а також збільшити попит на ринку. Таким чином, в умовах конкуренції аграрні підприємства України зможуть успішно функціонувати лише тоді, коли постійно дбатимуть про поліпшення якості продукції та задоволення плагоспроможного попиту споживачів.

Серед важливих чинників підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції виділяють її собівартість, що вимагає зниження витрат на її виробництво. Щоб агропромислове виробництво було беззбитковим і конкурентоспроможним, необхідно поліпшувати матеріально-технічну базу суб'єктів господарювання, впроваджувати у виробництво енерго- й ресурсозберігаючі технології. Нині, в умовах ринкової економіки зможе конкурувати зі світовими аналогами лише високоякісна продукція, яка матиме низьку собівартість. Слід відзначити, що важливістю собівартості як чинника конкурентоспроможності

продукції посилюється у зв'язку із залежністю від її рівня досягнення основних критеріїв конкурентоспроможної продукції: ефективності виробництва, збільшення прибутку, підвищення рентабельності, запровадження інновацій. Рівень собівартості враховується при встановленні економічно обґрунтованих цін на продукцію. Конкурентоспроможна продукція повинна мати такий рівень цін, який би оптимально співвідносився із собівартістю та середніми конкурентними ринковими цінами, а також задовольняти платоспроможний попит населення.

Для формування конкурентних переваг товаровиробника слід також враховувати вплив зовнішнього конкурентного середовища, вивчати ринок і потреби покупців.

У рамках комерційної діяльності для будь-якого самостійного підприємства ключовими факторами успіху в конкурентній боротьбі є: завоювання стійкого фінансового положення на ринку; наявність передової технології і високого потенціалу власних науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок; уміння проводити й ефективно використовувати маркетингові дослідження; здатність до маневрування за рахунок зміни якісних і цінових характеристик реалізованого товару, а також надання комплексу послуг, що включають інжинірингові, консалтингові, технічного обслуговування, послуги транспорту, зв'язку, посередницькі й ін.; наявність власної мережі постачання і збуту, що обслуговуються досвідченими фахівцями; реалізація діючої реклами і системи зв'язку з громадськістю; аналіз слабких і сильних сторін основних фірм-конкурентів на основі об'єктивної інформації.

Випускаючи конкурентоспроможні товари, виробник забезпечує для себе міцне місце на ринку.

Підприємства забезпечення сталого підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку є:

- 1) досягнення міжнародних стандартів якості продукції шляхом стимулювання виробників диференційованими доплатами за якість продукції;
- 2) ціноутворення з максимальним урахуванням інтересів виробника і споживача: виробник повинен одержувати дохід, достатній для відтворення;
- 3) забезпечення еквівалентності міжгалузевого обміну, неодмінною умовою якого є запровадження еквівалентних цін на аграрну продукцію;
- 4) можливість споживача купувати продукцію за оптимальними для кон'юнктури ринку цінами;
- 5) держава має контролювати прояви монополізації ринку (для споживача ціна має вирішальне значення, особливо за умови низької купівельної спроможності, що змушує останнього купувати неякісний продукт).

Отже, найголовнішими чинниками підвищення конкурентоспроможності продукції є якість, собівартість і ціна реалізації продукції. Вони впливають на рівень конкурентоспроможності продукції, а тому повинні мати оптимальне економічно обґрунтоване співвідношення. Необхідно враховувати й чинники непрямой дії, такі як продуктивність праці, матеріально-технічне забезпечення, спеціалізація виробництва, економічна політика держави, оскільки вони також впливають на конкурентоспроможність продукції. При цьому без втручання держави при розв'язанні проблеми підвищення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції не обійтись, адже сільське господарство як одна із специфічних, монопольних і незахищених галузей, зважаючи на його особливе призначення і роль у забезпеченні добробуту населення й продовольчої безпеки країни, потребує вираженої державної політики протекціонізму та підтримки. Підтримка аграрного сектору економіки України як важливий механізм реалізації державної аграрної політики повинна базуватися на створенні економічних, правових, організаційних, соціальних та інших умов, які б сприяли досягненню фінансової стабільності сільськогосподарських підприємств, підвищенню продовольчої безпеки країни, створенню належних умов праці та проживання на селі, забезпечували б галузь необхідними матеріальними й фінансовими ресурсами для розширеного відтворення виробництва. Для цього сільськогосподарським підприємствам необхідно створити на ринку економічні умови, які б сприяли формуванню в достатніх обсягах власних коштів за рахунок одержання прибутку, забезпечували вільний доступ до кредитних ресурсів, коштів інвесторів. Стратегічним завданням аграрної політики держави в економічній сфері є, насамперед, формування ефективного конкурентоспроможного агропромислового виробництва, здатного забезпечувати продовольчу безпеку країни, та нарощування експорту окремих видів сільськогосподарської продукції й продовольства. Основою для підвищення ефективності виробництва в АПК і доходів сільського господарства є зростання технологічного рівня аграрного виробництва, впровадження ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, підтримки відповідних наукових досліджень і введення системи консультування в сільськогосподарському виробництві.

Безпосередньо в сільському господарстві для зупинення спаду виробництва терміново потрібно:

- здійснити фінансове оздоровлення, у тому числі за рахунок реструктуризації заборгованості сільськогосподарських товаровиробників; бюджет усіх рівнів, державних позабюджетних фондів;
- прискорити розробку та впровадження нових механізмів господарювання, які б забезпечували адаптацію підприємств до ринкових умов, а також економічні умови для оптимізації цінових співвідношень між продукцією сільського господарства й інших галузей економіки країни;
- створити державні резервні продовольчі фонди, насамперед зерна, та організувати державне регулювання їхніх ринків;
- організувати спеціалізовану фінансову систему обслуговування товаровиробників АПК;
- забезпечити мобілізацію державних кредитних ресурсів і створити відповідні умови для залучення приватних інвестицій у виробництво сільськогосподарської техніки, розширення лізингу на сприятливих умовах;
- відновити, з урахуванням ринкових відносин, систему страхування в сільському господарстві;

- розробити заходи щодо відновлення технічної оснащеності сільського господарства.

Виходячи з усього вище сказаного, можна сказати, що реалізація викладених пропозицій щодо напрямів і механізмів державної підтримки дасть можливість суттєво поліпшити економічну ситуацію в аграрній сфері, посилити стійкість і конкурентоспроможність аграрного виробництва, експортний потенціал галузі, надійність продовольчої безпеки, а також сприятиме прискоренню виходу галузі з фінансової кризи [2].

Література

1. Давиденко Н.М. Удосконалення механізму забезпечення конкурентоспроможності корпоративного підприємства АПК. / Давиденко Н.М. // Формування ринкових відносин в Україні. - 2009. - №3. - С.171
2. Дем'яненко М.Я. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможного аграрного виробництва // Дем'яненко М.Я., Іванів Ф.В. // Економіка АПК. - 2009. - №9. - С.3
3. Копистко О.В. Теоретичні основи конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції // Копистко О.В. // Економіка АПК. - 2010. - №1. - С.60
4. Саблук П.Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / Саблук П.Т., Кропивко М.Ф. // Економіка АПК. - 2010. - №1. - С.3
5. Черевко Д.Г. Конкурентоспроможність підприємства як характеристика його економічного стану / Черевко Д.Г. // Економіка АПК. - 2009. - №6. - С.114

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА ПО ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Павліченко О.А.

Науковий керівник: Сегеда С.А., к.е.н.

Розглянуто сучасний стан виробництва молока у Вінницькій області.

Виробництво молока, економічна ефективність, молоко, ринок молока.

Український ринок молока і молочних продуктів – один із перспективних, оскільки вони є незамінними й необхідними у масовому і повсякденному споживанні та завжди посідають вагоме місце на внутрішньому і зовнішньому ринках [1]. Значне місце на даному ринку займає ринок молока Вінницької області.

Вінниччина займає перше місце в країні з виробництва рідкого молока, друге – з виробництва вершкового масла і сьоме – з виробництва жирних сирів. Підприємства молокопереробної галузі забезпечують 34 відсотки загальнодержавного виробництва молока.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню даної проблеми присвячені праці таких вчених, як О. М. Шевченко, Ю. Сікорський, Т. М. Гапоненко, М. М. Ільчук, С. О. Тевельова.

Мета дослідження. Розглянути стан ринку молока та молочних продуктів у Вінницькій області, провести порівняльний аналіз молочної галузі Вінниччини та України в цілому, запропонувати шляхи вирішення проблем, які існують в галузі.

Виклад основного матеріалу. Вінниччина за рахунок сприятливих агро кліматичних умов має значний потенціал для розвитку агропромислового комплексу, зокрема у сфері виробництва молока та молочних продуктів. За часи незалежності ситуація в молочної галузі погіршилася у зв'язку зі скороченням поголів'я молочного стада. Проте не зважаючи на таку ситуацію, молокопереробна галузь залишається однією зі сфер, що має тенденцію до динамічного та стабільного розвитку [2].

Серед основних тенденцій вітчизняного ринку молочних продуктів сьогодні можна виділити такі: тривалу реструктуризацію й концентрацію власності, розширення сфери впливу потужних монополій, розвиток регіональних ринків, появу інноваційних продуктів. На думку експертів, в найближчі роки вітчизняний ринок цієї продукції буде прогресувати за рахунок збільшення продаж товарів низького цінового сегмента при одночасному збереженні загального напрямку розвитку ринку на укрупнення виробництв та посиленні конкуренції [1].

Сьогодні в області працює 21 молокопереробне підприємство та 5 приватних молокопереробних цехів, потужності яких дозволяють переробляти біля 3 тис. тонн молока та виробляти за зміну масла тваринного – 88 тонн, сирів жирних – 15 тонн, сухого молока незбираного – 16 тонн, сухого молока знежиреного – 19 тонн, продукції з незбираного молока – 380 тонн.

Значною проблемою в розвитку молокопереробного комплексу області є якість молока, що виробляється. Недостатня забезпеченість основними засобами молочних ферм, значний відсоток зношення, а в окремих випадках й взагалі відсутність необхідних сучасних систем доїння, охолоджувачів, пастеризаторів та іншого устаткування призводить до зниження закупівельної ціни на молоко та економічних втрат товаровиробників.

Для підвищення якості молочної сировини в сільськогосподарських підприємствах пропонується застосування комплексної системи управління якістю, якою передбачається впровадження науково обгрунтованої системи заходів, застосування методів і засобів, спрямованих на забезпечення необхідного рівня якості молока та постійного поліпшення його на всіх стадіях – виробництва, зберігання, транспортування та реалізації [3].

Таблиця 1